

Денисов С.Ф.

Академія Державної пенітенціарної служби, завідувач кафедри кримінального, кримінально-виконавчого права та кримінології, доктор юридичних наук, професор

Пузиревський М.В.

Академія Державної пенітенціарної служби, начальник кабінету кафедри тактико-спеціальної підготовки

Denisov S.F.

Academy of the State Penitentiary Service, Head of the Department of Criminal, Criminal Execution and Criminology, Doctor of Law, Professor

Puzirevsky M.V.

Academy of the State Penitentiary Service, Head of the department of tactical training

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СТВОРЕННЯ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В УКРАЇНІ

На теперішній час тенденції стрімкого розвитку світового політичного і економічного простору, а також внутрішні соціально-економічні проблеми спонукають вітчизняного законодавця до перегляду сучасних підходів розвитку сектора національної безпеки та оборони, що не є можливим без урахування світових тенденцій у сфері міжнародної безпеки.

Драматичні події 2014–2018 років в Україні актуалізували для країни питання захисту інфраструктури, об'єктів та систем важливих для життєдіяльності суспільства та сформували потребу створення системи захисту критичної інфраструктури на теренах нашої держави.

Саме тому, з метою імплементації в національне законодавство положень Директиви Європейського Союзу № 2008/114/ЕС від 08 грудня 2008 р. «Про ідентифікацію і позначення Європейських важливих інфраструктур та оцінку необхідності вдосконалення їх захисту» [1] та Резолюції Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй № S/RES/2341 (2017) від 13 лютого 2017 р. «Загрози міжнародному миру та безпеці, створювані терористичними актами» [2], Розпорядженням Кабінету Міністрів України № 1009-р від 06 грудня 2017 р. було схвалено «Концепцію створення дер-

жавної системи захисту критичної інфраструктури» (далі – Концепція) [3].

Слід відзначити, що прийняття даної Концепції поставило за мету визначити основні напрями, механізми та строки комплексного правового врегулювання питань захисту критичної інфраструктури та створити систему державного управління у сфері захисту критичної інфраструктури – Національну систему захисту критичної інфраструктури.

Так, з урахуванням потреб національної безпеки і необхідності запровадження системного підходу до розв'язання проблеми на загальнодержавному рівні, саме створення системи захисту критичної інфраструктури є одним із пріоритетів у реформуванні сектору оборони і безпеки України.

Варто наголосити, що основними проблемними питаннями, що потребують невідкладного розв'язання Національною системою захисту критичної інфраструктури на теперішній час, є:

- відсутність державного органу, відповідального за координацію дій у сфері захисту критичної інфраструктури, єдиної загальнодержавної системи захисту критичної інфраструктури;
- відсутність єдиних критеріїв та методології віднесення об'єктів інфраструктури до критичної інфраструктури, порядку їх паспортизації та категоризації, єдиної методології проведення оцінки загроз критичній інфраструктурі, а також відсутність спеціального правоохоронного органу, відповідального за проведення аналізу та оцінки загроз критичній інфраструктурі внаслідок проведення іноземними державами економічної експансії та дискримінаційної політики, недопущення заподіяння шкоди економічному і науково-технічному потенціалу держави, а також організацію та вжиття відповідних заходів протидії;
- невизначеність повноважень, завдань і відповідальності центральних органів виконавчої влади та інших державних органів у сфері захисту критичної інфраструктури, а також прав, обов'язків та відповідальності власників (розпорядників) об'єктів критичної інфраструктури;
- недостатність та неузгодженість нормативно-правового регулювання з питань захисту систем і об'єктів критичної інфраструктури, зокрема відсутність спеціального закону про критичну інфраструктуру та її захист, недостатній рівень міжнародного співробітництва у сфері захисту критичної інфраструктури;
- нерозвиненість державно-приватного партнерства у сфері захисту критичної інфраструктури та невизначеність джерел фінансування заходів із захисту критичної інфраструктури [3].

У свою чергу, забезпечення захисту критичної інфраструктури в майбутньому, на нашу думку, передбачається вирішувати за такими ключовими напрямками:

1. Визначення пріоритетних секторів критичної інфраструктури, органів державної влади, які відповідатимуть за формування та реалізацію державної політики щодо її захисту.

2. Налагодження обміну інформацією між суб'єктами державної системи захисту критичної інфраструктури про загрози критичній інфраструктурі, характеристики систем захисту об'єктів критичної інфраструктури, механізми і процедури реагування на загрози.

3. Покращення системи моніторингу стану об'єктів критичної інфраструктури, аналізу та прогнозування загроз критичній інфраструктурі, визначення шляхів та способів зменшення ризиків, пов'язаних з функціонуванням критичної інфраструктури, впровадження інноваційних розробок та удосконалення існуючих засобів забезпечення безпеки та захисту об'єктів критичної інфраструктури, запобігання виникненню на них надзвичайних ситуацій.

4. Посилення кримінально-правової відповідальності за порушення законної діяльності об'єктів критичної інфраструктури.

5. Розвитку міжнародного співробітництва з питань захисту критичної інфраструктури та інтеграції України до міжнародних систем захисту критичної інфраструктури.

6. Розроблення та затвердження критеріїв та методології віднесення об'єктів (незалежно від їх форми власності) до переліку критичної інфраструктури.

7. Створення нормативно-правових та організаційних механізмів захисту критичної інфраструктури шляхом розроблення й прийняття Законів України «Про критичну інфраструктуру та її захист», «Про національну безпеку України» та «Про інформаційну безпеку».

8. Створення відділу з вивчення проблем протидії злочинності у сфері захисту критичної інфраструктури на базі Міжвідомчого науково-дослідного центру з проблем боротьби з організованою злочинністю при Раді національної безпеки і оборони України.

9. Удосконалення механізмів державно-приватного партнерства у сфері захисту критичної інфраструктури для підвищення безпеки та забезпечення стійкості критичної інфраструктури з визначенням зобов'язань держави та власників (розпорядників) об'єктів критичної інфраструктури.

Очевидним є те, що зазначена нами проблематика є питанням національної безпеки держави, що володіє атомними електростанціями, розгалуженою мережею газо- і нафтопроводів, транспортною системою та масою найважливіших виробничих комплексів, тому найближчим часом доцільним буде внесення відповідних змін до вітчизняного законодавства, а також реалізація заходів, спрямованих на захист об'єктів критичної інфраструктури.

Таким чином, створення Національної системи захисту критичної інфраструктури має стати одним із пріоритетних напрямків вдосконалення сектора безпеки і оборони України, що в обов'язковому порядку вимагатиме нормативно-правового регулювання основних принципів її функціонування, впровадження єдиних підходів до організації управління об'єктами системи, визначення засад взаємодії залучених до захисту критичної інфраструктури державних органів та суб'єктів господарювання, суспільства і громадян, представників наукового середовища. Все вищевикладене в майбутньому сприятиме удосконаленню механізмів забезпечення національної безпеки та посилить потенціал нашої держави стосовно інтеграційних поступів до Євroatлантичного альянсу та Європейського Союзу.

1. *Про ідентифікацію і позначення Європейських важливих інфраструктур та оцінку необхідності вдосконалення їх захисту: Директива Європейського Союзу від 08.12.2008 р. № 2008/114/ЄС. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32008L0114> (дата звернення: 10.04.2018).*
2. *Загрози міжнародному миру та безпеці, створювані терористичними актами: Резолюція Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй від 13.02.2017 р. № S/RES/2341 (2017). URL: <http://www.un.org/ru/sc/documents/resolutions/2017.shtml> (дата звернення: 10.04.2018).*
3. *Про схвалення Концепції створення державної системи захисту критичної інфраструктури: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 р. № 1009-р. Офіційний вісник України. 2018. № 7. Ст. 271.*

Денисов С.Ф., Пузиревський М.В. Проблемні питання створення системи захисту критичної інфраструктури в Україні

На теперішній час тенденції стрімкого розвитку світового політичного і економічного простору, а також внутрішні соціально-економічні проблеми спонукають вітчизняного законодавця до перегляду сучасних підходів розвитку сектора національної безпеки та оборони, що не є можливим без урахування світових тенденцій у сфері міжнародної безпеки.

Створення Національної системи захисту критичної інфраструктури має стати одним із пріоритетних напрямків вдосконалення сектора безпеки і оборони України, що в обов'язковому порядку вимагатиме нормативно-правового регулювання основних принципів її функціонування, впровадження єдиних підходів до організації управління об'єктами системи, визначення засад взаємодії залучених до захисту критичної інфраструктури державних органів та суб'єктів господарювання, суспільства і громадян, представників наукового середовища.

Ключові слова: критична інфраструктура, система захисту критичної інфраструктури

Denisov S.F., Puzirevsky M.V. Problematic issues of creating a critical infrastructure protection system in Ukraine

Currently, the trends of rapid development of the world political and economic space, as well as internal socio-economic problems, urge domestic legislators to revise modern approaches to the development of the national security and defense sector, which is not possible without taking into account global trends in international security.

Creation of the National Critical Infrastructure Protection System should become one of the priority directions of improvement of the security and defense sector of Ukraine, which will necessarily require regulatory legal regulation of the basic principles of its functioning, introduction of unified approaches to the organization of management of objects of the system, determination of the principles of interaction of the involved to protect the critical infrastructure of state bodies and business entities, society and citizens, representatives of the scientific environment.

Key words: critical infrastructure, critical infrastructure protection system